

PRISOPPLYSNING I TAXINÆRINGEN

Bakgrunn

Forbrukermyndighetene har ment at det er vanskelig å sammenligne priser i taxinæringen, der det er etablert konkurranse. Norges Taxiforbund har kommet fram til at et anbefalt standardisert oppsett for prisinformasjon for bruk på og i drosjebil, er ett virkemiddel for styrket prisopplysning. I anbefalingen ligger også innføring av en "jamførpris", som vil lette sammenligningen mellom de ulike taxiselskap.

Plikten til å gi prisinformasjon for tjenester er fastsatt i Forskrift om prisopplysning for tjenester av 28.11.1997. Forskriften gjelder ervervsdrivendes salg av tjenester til forbruker. Om informasjonsplikten innhold heter det bl a at informasjonen skal gis ved prisoppslag eller ved at prisliste er utlagt på det stedet tjenesten vanligvis bestilles, slik at informasjonen er lett synlig for kunden. Forskriften inneholder også krav om at den ervervsdrivende skal gi kunden spesifisert regning. Det er presisert at denne plikt også gjelder drosjetransport.

For de deler av taxinæringen som ikke er regulert av maksimalprisforskriften, har sentralene stor frihet til selv å velge takstsystem. Det følger dog av kravet om at forbruker skal gis mulighet til å forstå den pris som forlanges, at omfattende og komplekse takstsystem med mange sterkt varierende priselementer, bør og må unngås. Takstsystem som åpenbart er utformet for å lure kunden ved å være uforståelig eller legge opp til mistolkninger, er ulovlig.

En etterstrebing etter enkelthet i takstsystemet anbefales derfor. Gjennomgående benyttes en kombinasjon av tid og distanse, bl a begrunnet i så vel kostnads-, trafikkikkerhets- og miljømessige forhold. Fastpris benyttes av og til i bestemte relasjoner, som f eks til/fra flyplass.

I tekniske funksjonskrav til taksameter heter det at det skal håndtere to hovedtyper takstsystem, brytningspunktakst og parallelltakstsystem. Konkurransetilsynet har hatt på høring et forslag om at parallelltakst skal erstatte brytningspunktaksten. Det er usikkert **om, hvordan og i tilfellet når** forslaget vedtas. Framstillingen her bygger på at brytningspunktakst i dag benyttes av alle i Norge og anbefalingene er tilpasset dette system.

Jamførpris

For å lette prissammenligningen innføres Jamførpris (Jfr.pris) for drosjeturer.

Jamførpris skal ha samme funksjon som en kilopris har for eksempelvis mel og sukker. Den skal være en form for "enhetspris" som skal bidra til at kunden lettere kan sammenligne priser mellom to taxiselskaper. Slik drosjenes takstsystemer er utformet, blir dette en forenklet sammenligning. Forenklet sammenligning er for kunden et bedre grunnlag enn ingen sammenligning. Grunnlaget for et system med jamførpris, er at den bygger på en standardisert prisberegning for en referansetur.

Ved brytningspunktakst skifter prisberegningen mellom tid og distanse, avhengig av hastighet. Betalt tid og distanse blir derfor ikke det samme som medgått tid og distanse under turen. Parallelltakst blir påbudt fra 1.9.2011. For denne løper tid- og distanseteller samtidig under hele turen og betalt tid og distanse er lik medgått tid og distanse.

Jamførprisen beregnes på de grunnleggende takstelementer, slik:

For brytningspunktakst: $\text{Jamførpris} = \text{Startpris} + 7,5 \times \text{pris/km} + 3 \times \text{pris/minutt}$

Med parallelltakst: $\text{Jamførpris} = \text{Startpris} + 8 \times \text{pris/km} + 13 \times \text{pris/minutt}$

Standardisert oppsett for skilting på/i bil

PRISOPPLYSNING		 NORGES TAXIFORBUND				
for prisregulerte områder						
DROSJETAKSTER 1- 4 PERSONER:				GJELDER FRA 1. MARS 2011		
Tidspunkt	Startpris	Kr pr km	Kr pr min	Minstepris	Jamførpris*	Fjerntakst pr km
Dag Man – Fre 06 - 18	43	14,71	6,56	84	173	20,10
Kveld Man – Fre 18 - 24	52	17,79	7,93	102	209	24,30
Lørdag Lør 06-15	56	19,12	8,53	109	225	26,10
Helg/Natt Man–Fre 24-06/Lør–Søn	58	19,84	8,85	113	233	27,10
Høytid og helligdager	62	46,9	9,52	122	250	29,10
<small>*Jamførprisen er basert på startpris + 7,5 km + 3 min betalt tid, avrundet til nærmeste hele krone Øvrig takstinformasjon er tilgjengelig hos sjåføren . For klage/reklamasjon, ta kontakt med sentralen. Navn, Adresse, Telefonnummer til sentralen Be alltid om kvittering!</small>						

Ordet **PRISOPPLYSNING** skal framgå tydelig øverst til venstre. Det er ved siden avsatt plass til **selskapslogo** og **telefon**. Videre skal framgå dato for når **takstene gjelder fra**.

Det skal tydelig anføres hvilke takster som er gjengitt i tabellen (her **Drosjetakster 1-4 personer**). Denne teksten kan ikke erstattes med tekniske betegnelser som Takst I eller lignende. Dersom kjøretøyet også tilbyr transport av 5-8 personer, og det benyttes eget takstsett for dette, skal det angis med eget oppslag. Tilsvarende krav gjelder dersom man har ulike takstsett for h h vis 1-2 og 3-4 passasjerer, og for andre passasjertall som nevnt her.

I selve taksttabellen er kolonner for **Startpris** (kan forkortes til Start), **Kr pr km**, **Kr pr minutt** og **Minstepris** obligatoriske, sammen med en kolonne for **Jamførpris** (kan forkortes Jfrpris). Se eget avsnitt for definisjon og beregning av jamførpris.

Tabellen er primært for å gi informasjon om de lokale takster (nærtrafikkområdet). Vanligvis brukes også egne distansesatser (km-priser) for turer inn og ut av nærtrafikkområdet. Satsen bør angis i egen kolonne med overskriften **Fjerntakst pr km** og skal plasseres til høyre for kolonnen for Jamførpris.

Hver linje i tabellen skal angi en taksttype angitt med betegnelsene **Dag**, **Kveld**, **Natt**, **Helg** eller **Høytid**, med angivelse av tidsrom for når de benyttes. Også betegnelsen **Rushtid** kan være aktuelt for noen sentraler. Poenget er at alle aktuelle takstperioder skal ha sin linje. Og alle vesentlige takstelementer skal ha sin kolonne. Formålet er at kunden gis en oversikt over enhetspriser og mulighet til å grovkalkulere seg fram til sluttprisens omtrentlige nivå.

Det er også mulig å benytte linje for spesielle fastpriser, f eks mellom flyplass og bysentrum. Disse kan imidlertid gjøres gjenstand for egne oppslag, fordi de kan regnes som spesielle tilbudspriser.

Nederst på oppslaget skal angis hvordan jamførprisen er beregnet, samt øvrig tekst som framgår av eksemplet. Verdiene i eksempelet er hentet fra gjeldende maksimalprisforskrifter

Krav til utforming og plassering i/på bil

Prisoppslaget i eksemplet foran angir et oppsett som vil bli obligatorisk for hele næringen. Det setter rammer for designet. Oppslaget skal også tilfredsstillende et generelt krav om lesbarhet, slik at alle priser skal være lesbare med normalt syn på 2 meters avstand.

Som veiledende krav til tegn størrelse bør man ta utgangspunkt i at alle satser, kolonneoverskrifter og taksttyper (Dag, natt, osv) skal være minst 5 mm høye. Beløpene som angir Jamførpriser kan være noe større enn de øvrige angivelser i tabellen.

Det skal benyttes vanlig svart trykk på skrift (Logo unntatt). Kolonnen for Jamførpris skal ha gul bakgrunn, mens resten av oppslaget skal ha hvit bakgrunn.

Prisoppslaget skal være synbart fra innside og utside av bil. Det anbefales derfor tosidig trykk med plassering nederst i front på høyre baksidevindu.

Som ytre mål for prisoppslaget foreslås en maksimal bredde på 20 cm. Det vil da kunne innpasses i forhold til oppslag på informasjonstavle på holdeplass. For disse tavlene har Vegdirektoratet satt krav om maksimal bredde på 40 cm. Samlet gir dette mulighet for at tavlene kan ha et parvis oppsett for de konkurrerende sentraler i området (se eget avsnitt om prisoppslag på holdeplass).

Prisoppslag på holdeplass

I enkelte fylker er inntatt krav i drosjereglementet, om prisoppslag på holdeplass. I Hordaland har sentralene plikt til å sørge for at det er felles oppslag med standardiserte prisopplysninger på drosjeholdeplassene. Utforming og plassering må likevel skje i samråd med offentlige styresmakter.

Det standardiserte oppsettet for oppslag på/i bil Kan også benyttes på holdeplass. Det er de mest benyttede holdeplasser i bykjernen og ved trafikkterminaler som flyplass, båt havner og jernbanestasjoner som er aktuelle for prisoppslag Mer perifere holdeplasser som mest er plass for trafikkregulering/posisjonering og midlertidige holdeplasser, er det i praksis ikke behov for oppslag.

Henvisningen til at utforming og plassering skal skje i samråd med offentlig myndighet, er bl a knyttet til at holdeplasser er veiholders ansvar. Veiholder er Statens Vegvesen, fylkeskommune eller kommune. Det kan også være private som står for holdeplassene, som kjøpesenter, Jernbaneverket eller Avinor. Kommunene setter gjerne utforming av holdeplasser ut til reklamebyråer og lignende som står for vedlikeholdet av disse. Plass til rutetabeller, takstoppslag og lignende inngår gjerne som en del av avtalevilkårene. Det er de lokale forhold som bestemmer detaljene i den endelige løsningen.

I praksis skjer utforming og ansvarsdeling rundt holdeplassene gjennom dialog med ulike lokale aktører. Bestemmelsene i eksisterende drosjereglement, slik som i Hordaland, er derfor tilstrekkelig til å ivareta at behovet for og krav til prisoppslag blir integrert i drosjeholdeplassenes utforming og vedlikehold.

Vegdirektoratet har akseptert at det på samme stolpe som skilt 514 "Holdeplass for drosje" kan settes opp oppslag med angivelse av navn, logo, telefonnummer og prisinformasjon for drosjeselskap. Reklame og lignende inngår ikke det som tillates på oppslaget. Vegdirektoratet har angitt følgende bestemmelser for oppslagens størrelse og plassering på stolpe for skilt 514:

- Oppslaget skal plasseres parallelt med kjøreretningen, og ikke lavere enn 1 m over bakken
- Oppslaget skal ha en maksimal bredde på 40 cm. Innenfor denne bredden kan det plasseres oppslagstavler for to drosjeselskap.

Takstreglement

Full taksttabell med sentralens takstreglement skal være tilgjengelig hos sjåfør og på sentralens nettsider. Der skal framgå eventuelle ekstra, bagasjepenger og andre mindre spesialtillegg som kan beregnes. De viktigste takstelementer og jamførpris skal framgå av eget oppslag på/i bil.

Andre krav til prisinformasjon

Sentralenes fullstendige takstregulativ og takstreglement skal foreligge i trykket utgave, og være tilgjengelig i bilene og ved sentralens ekspedisjon. I dagens samfunn bør også dette være tilgjengelig på sentralens internett-sider.

Informasjonen (på nettet) må oppdateres i takt med endringer i takster og lignende. Utdatert informasjon er dessverre ikke uvanlig for internett-sider med informasjon fra næringsdrivende, taxisentraler inkludert. Derfor er det et krav om at prisopplysninger på nettet er merket med "gjelder fra dato". Malen for oppslag på/ i bil kan også benyttes for internettpresentasjon av drosjetakster.

For taksameter gjelder egne bestemmelser, bl a definert i Måleinstrumentsdirektivet fra 2004. Av betydning for prisopplysningen er krav om visning i display av fortløpende påløpt takst, samt angivelse av hvilken takst som benyttes (DAG; KVELD; NATT; osv).

Det skal være samsvar mellom de takstbetegnelser som vises i displayet og betegnelser som nyttes i kvittering. Beløp som angis i taksameterets display og på kvittering, skal være i norske kroner. Eventuell angivelse i annen valuta, er tilleggsfunksjon og skal være klart adskilt fra angivelsen i norsk valuta.

Kvittering

Det stilles krav til innhold på kvittering både i maksimalprisforskriften (§ 8) og i forskrift om prisopplysning for tjenester (§6), der kvitteringen omtales som "spesifisert regning". Dessuten skal kvittering tilfredsstillende krav som følger av regnskaps- og bokføringslovgivningen. Den enkelte utøver er prisgitt den utforming taksameterleverandøren har gitt kvitteringen, men har likevel et ansvar for denne.

Norges Taxiforbund har informert samtlige taksameterprodusenter om gjeldende krav til kvittering. Det er også påvist mangler ved kvittering hos de fleste produsenter. Noen har rettet disse opp, men noen mangler forekommer fremdeles. Det må sentralene ta opp med sin leverandør, for snarlig oppretting.

De opplysninger som er obligatoriske i en kvittering, er:

- Kvitteringen skal være datert og fortløpende nummerert
- Foretakets organisasjonsnummer (MVA),
- Førers identifikasjonsnummer
- Tidspunkt for når turen er påbegynt og avsluttet
- Turens samlede lengde
- Passasjerens på- og avstigningssted (felt for manuell utfylling)
- Samlet takst (inkl mva)
- Hvor mye av taksten som utgjør utgående mva (...herav mva)
- Spesifikasjon på hvordan samlet takst er fremkommet, med angivelse av tjenestens omfang og alle takster/enhetspriser som er benyttet for utregningen av den samlede takst. I angivelse av tjenestens omfang skal fremkomme betalt tid og betalt distanse for hver enkelt av benyttet takst.
- I betegnelse av de ulike takster skal benyttes lett forståelige begreper, som DAG, KVELD; NATT, HELG og HØY.
- Disse kan ha tilføyelse for takstklasse med romertall, der I angir 1-4 passasjerer, osv, når det samsvarer med angivelsene i sentralens taksthefte. Alternativt kan det angis på egen linje f eks "Takst 1-4 pass", "Takst 5-8 pass", osv.
- Dersom minstepris kommer til anvendelse for sluttaksten, skal det fremkomme av spesifikasjonen.
- Dersom det benyttes betalingskort, rekvisisjon eller lignende skal kvitteringen inneholde de referanser som kreves i henhold til regnskaps- og bokføringslovgivningen.

Alle benyttede takstelementer skal framkomme i en kvitterings spesifikasjoner, og at summen av disse skal samsvare med angitt samlet takst.